

Tuncay Ateşşahin

Fırat University, tatessahin@firat.edu.tr, Elazığ-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.3.5A0115
ORCID ID	0000-0001-9168-5444
CORRESPONDING AUTHOR	Tuncay Ateşşahin

**AMATÖR OLTA BALIKÇILIĞINDA YASAKLANAN TIRIVIRI (PARAŞÜT) AV ALETİNİN
SUCUL VE KARASAL CANLILARA VERMİŞ OLDUĞU ZARARLAR**

ÖZ

Bu çalışmada genellikle ülkemiz içsularında amatör balıkçılar tarafından kullanılan tıriviri (paraşüt) olarak bilinen ve su ürünleri avcılığını düzenleyen tebliğde yasaklanan av aletinin sucul organizmalara vermiş olduğu zararlar incelenmiştir. İnteraktif olarak toplanan veriler ışığında tırivirinin sucul canlılara zarar verdiği gibi karada yaşayan canlılar üzerine de önemli derecede zarar verdiği tespit edilmiştir. Su ürünleri tebliğinde tırivirinin yasal olarak satılması, taşınması ve sucul alanlarda kullanılması yasaklanmıştır. Yasaklanmış olmasına rağmen sucul ortamlarda kullanılan bu avcılık aletinin zararlarını gündeme getirmek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Elde edilen verilerde alabalık, tatlısu kefali, karabalık, tatlısu kereviti gibi sucul canlılara verilen zararlar ortaya koyulurken yılan, kuş gibi diğer canlılara da zararlar olduğu tespit edilmiştir. Hayalet avcılığına neden olan bu avcılık aletinin üretimi, satışı ve koruma kontrolünün iyi bir şekilde yapılması gerekmektedir. Sürdürülebilir balıkçılığın geliştirilmesi amacıyla bütün balıkçılık paydaşlarının bilinçlendirilmesi ihtiyaç duyulmaktadır. Sucul ve karasal ortamlarda tırivirinin hayalet avcılığına neden olduğu ve bu av aletinin kesinlikle kullanılmaması gerektiği vurgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Tıriviri, Hayalet Avcılığı, Tatlısu Kefali
Amatör Balıkçılık, Tatlısu Kereviti, Alabalık

**THE DAMAGES OF PROHIBITED AMATEUR FISHING DEVICE (PARACHUTE) ON
AQUATIC AND TERRESTRIAL ORGANISMS**

ABSTRACT

In this study, the damages on the aquatic organisms of amateur fishing device, which is commonly used by amateur fishermen in inland water, have been examined. According to interactive data collected, it was found that this fishing method gives to damage not only aquatic organisms but also terrestrial organisms. It is legally forbidden to sell, transport and use in the water courses with the Turkish Fisheries Communique. This study has been carried out in order to take attention the damages of this fishing device used in the aquatic environments even though it was forbidden. It has been determined that this fishing device is harmful to aquatic organisms such as trout, freshwater mullet, mackerel, freshwater crayfish and also others organisms such as snakes and birds. Very strict precautions for the production, sales and uses of this fishing device, which causes ghost fishing, should be taken. In order to develop sustainable fisheries, awareness of all fisheries stakeholders is needed. It should be emphasized that this fishing device is the cause of the ghost fishing in the aquatic and terrestrial environment, so it should never be used.

Keywords: Parachute, Ghost Fishing, Amateur Fishing, Trout,
Freshwater Mullet, Freshwater Mullet

How to Cite:

Ateşşahin, T., (2019). Amatör Olta Balıkçılığında Yasaklanan Tıriviri (Paraşüt) Av Aletinin Sucul ve Karasal Canlılara Vermiş Olduğu Zararlar, **Ecological Life Sciences (NWSAELS)**, 14(3):43-48, DOI: 10.12739/NWSA.2019.14.3.5A0115.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Rekreasyonel balıkçılık dünyada birçok insanın boş zamanlarını değerlendirdiği zevkli bir aktivite olarak kabul edilmektedir [1]. Aynı zamanda dünya çapında milyonlarca kişiyi ilgilendiren ve önemli sosyal, ekonomik faydaları olan bir balıkçılık faaliyeti olarak da tanımlanmıştır. Doğal kaynak yönetimi arasında rekreasyonel balıkçılık yöntemi en zor alanlar içindedir. Doğal kaynakların ekolojik, sosyoekonomik etkileri gibi karmaşık yapıları yüzünden yönetim tarzı oldukça zordur. Son yıllarda, sürdürülebilirlik ve rekreasyonel balıkçılığın yönetiminin yanı sıra doğal balık stoklarının korunması ile ilgili artan endişeler oluşmuştur. Rekreasyonel balıkçılık alanları ve bu alanlarda kullanılan avcılık aletlerinin yönetilmesi amacıyla balıkçılık çabalarının kısıtlanarak maksimum ürünü elde etmek önemlidir [2]. Amatör olta balıkçılığı son yıllarda ülkemizde yaygın şekilde spor veya hobi amacıyla ve ticari olarak yakalanan balıkların satılmadığı aktivite olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde genellikle yapılan çalışmalarda amatör olta balıkçılığının sosyo ekonomisi [3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9] avcılık verimlilikleri ve seçicilikleri [10] amatör olta balıkçılığı belge alma durumları [11 ve 12] gibi konular araştırılmıştır. Amatör olta balıkçılığında kullanılan ve yasak olan avcılık aletlerinin sucul canlılara verdikleri zararlar konusunda çalışmalar kısıtlıdır [3 ve 13]. Genellikle amatör olta balıkçıların kullandığı ve kanun koyanlarca yasaklanan Tırıvrı Paraşüt veya Katil Tor olarak adlandırılmıştır. Nispeten basit olarak imal edilen sucul organizmalara sayısızca zararı olan bu av aleti başta amatör olta balıkçılığının ve sucul ekosistemin önemli problemleri haline gelmiştir. Yapılan çalışmalarda sucul organizmalar üzerinde önemli sorunlara neden olduğu tespit edilmiştir [13]. Balıkların en hassas oldukları üreme zamanlarında kıyıya yakın bölgelere gelen balıklar için zararlı etkileri olduğu tespit edilmiştir [13]. Bu yasaklanan avcılık aletinin sucul organizmalar üzerine verdikleri zararlar şu şekilde sıralana bilmektedir. Amatör ruha aykırı bir avcılık aleti olup, suda yaşayan canlıların yanısıra karasal organizmalar üzerinde de olumsuz etkileri söz konusudur (Kuş, yengeç, yılan, vb). Su içerisinde atılan tırıvrı yırtılarak ya da koparak su içerisinde Ghost (hayalet) avcılığına neden olması. Yıllarca su içerisinde aktif olarak sucul organizmalara zarar vermesi. Hem ekonomik kayıplara hem de suyun kirlenmesine neden olmaktadır. Ayrıca bu avcılık aletini öğrenen kişilerde kolay balık yakaladıkları için, diğer av araçlarına (olta, serpm, vb.) olan ilginin azalması. Amatör olta balıkçılığına yeni başlayan kişilerde amatör olta balıkçılığının altın kuralı bu avcılık aletini kullanarak balık yakalanıyor algısının oluşması. Tırıvrıyla mücadele etmek için yapılması gereken unsurlar şunlardır:

- Amatör olta balıkçıların bilinçlendirilerek kamu spotu görsellerin paylaşılması gerekliliği vurgulanmalı,
- Amatör olta balıkçıların sivil toplum örgütleri, kamu ve üniversitelerle tırıvrının zararları konusunda bilinçlendirme çalışmalarının düzenlenmesi ve yasal otoriterlerin denetlenme mekanizmalarını gerçekleştirerek cezai yaptırımlarının artırılması,
- Genellikle üretimi kolay olan bu avcılık aletinin üretilmemesi ve üretenler hakkındaki cezaların aşırı derecede artırılması gerekliliği vardır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmanın amacı, içsularında amatör balıkçılar tarafından kullanılan tırıvrı (paraşüt) olarak bilinen ve su ürünleri avcılığını düzenleyen tebliğde yasaklanan av aletinin sucul organizmalara vermiş

olduğu zararların incelenmesidir. İçsularda yasaklanmış olmasına rağmen tırıvırı hem karasal hem de sucul organizmalara vermiş olduğu hasarlara dair veri eksikliğini giderilmiş olmuştur.

3. DENEYSEL ÇALIŞMA (EXPERIMENTAL METHOD-PROCESS)

Araştırma Mayıs 2017 ve Ağustos 2017 tarihleri arasında interaktif tabanlı amatör olta balıkçılığı yapan derneklerin oluşturduğu sosyal medya aracılığıyla yapılandırılmıştır. Amatör olta balıkçılığı yaparken Tırıvırı (Paraşüt veya katil tor) olarak adlandırılan ve Amatör olta balıkçılığı tebliğine göre yasak olan avcılık aletinin sucul canlılara ne gibi zarar verdiği konusu araştırılmaya çalışılmıştır. Buna göre hangi sulak alanda çekildiği, tür bazında sucul organizmalara ne gibi zararlar verdiği tespit dilmeye çalışılmıştır. Çalışmaya katkı sağlaması açısından katılımı artırmak için ülkesel anlamda içsularda amatör balıkçılık yapan dernek yöneticilerine ve başkanlarına bilgilendirmeler yapılmıştır.

4. BULGULAR (RESULTS)

Mayıs 2017 ve Ağustos 2017 tarihleri arasında yapılan bu çalışmada 4/2 Amatör numaralı amatör amaçlı su ürünleri avcılığını düzenleyen tebliğe göre yasak olan tırıvırının sucul ve karasal canlılara vermiş oldukları zararlar incelenmiştir. Elde edilen verilere göre *Oncorhynchus mykiss* türü gökkuşuğu alabalığı en fazla zarar türler arasında yer almaktadır. Avlanılan tüm avlak sahalarında bu türe ait görseller paylaşılmıştır (Şekil 1 ve 2). Ülkemiz denizlerinde ve tatlısularında kullanılan tırıvırı modelleri 22-100mm arasında, çok değişkenlik gösteren göze genişliklerine sahip monofilament ağlardan imal edilmiştir. Genellikle 50g. ağırlık kullanılmakta olup bir firdöndü ile el oltasına bağlanarak kullanılmaktadır.

Şekil 1. Karakaya Baraj Gölü'nde tırıvırı ile yakalanan *Oncorhynchus mykiss* ve *Copeta trutta*
(Figure 1. *Oncorhynchus mykiss* and *Copeta trutta* caught by Parachute in Karakaya Dam Lake)

Şekil 2. Karakaya baraj Gölünde yakalanan *Carasius gibelio* ve *Copeta trutta*

(Figure 2. *Carasius gibelio* and *Copeta trutta* caught by Parachute in Karakaya Dam Lake)

Tırıvırı denilen ve yasal olmayan av aletinin suçlu organizmalara verdiği zararların yanı sıra, karasal hayatta yaşayan canlılara da birçok olumsuz etkileri söz konusu olmaktadır. Şekil 3 ve Şekil 4'de görüldüğü gibi özellikle suyun kenarına gelen birçok karasal canlıların herhangi bir nedenden dolayı tırıvırıya takılıp öldükleri tespit edilmiştir.

Şekil 3. Tırıvırı ile yakalanan kuş türleri
(Figure 3. Bird species caught with parachute)

Şekil 4. a) *Squalis cephalus* (Tatlısu Kefali) b) Yakalanan yılan türü
Figure 4. a) *Squalis cephalus* (Chub) b) Snake

5. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Bu çalışmada katil tor olarak adlandırılan tırıvrının hem sucul hem de karasal ortamdaki canlılara verdikleri zararlar araştırılmaya çalışılmıştır. Akkuş ve Sarı 2017'de Dicle Alabalığı (*Salmo tigridis* Turan, Kottelat and Bektaş, 2011) Çatak Çayı Stokunu Tehdit Eden Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri üzerine yaptıkları çalışmada bu türe ait önemli problemler arasında tırıvrının amatör balıkçılar tarafından kullanıldığını ve hayalet avcılığına neden olarak ekosisteme zarar verdiğini tespit etmişlerdir. Yapılan bu çalışmada da amatör balıkçılar arasında yaygın şekilde kullanıldığı, gerek su içerisinde gerekse su dışında birçok canlıyı olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Tırıvrı, paraşüt ya da katil tor adıyla da bilinmektedir. Bir olta ipi ucuna bağlı olarak kullanılan, çeşitli ebattaki misina ağ parçalarına bir kurşun ağırlık takılarak imal edilen yasal ve ahlaki olmayan bir balık avlama aracıdır. İnce misinadan imal edilmiş olması nedeniyle su içerisindeki taş, kaya ve ağaç parçalarına takılınca kolayca kopabilmekte, kopan parçalar yıllarca suda kalıp, suda yaşayan yüzlerce canlıyı öldürerek doğal yaşama karşı büyük tehdit oluşturmaktadır. Bu haliyle tam bir doğa katili olup, aynı zamanda amatör balık avcılığı ruhunu da yok etmektedir. Ülkemizde amatör olta balıkçılığı yapan kişilerin bu tür gayri ahlaki, sucul canlıları ve ekosistemi yok eden avlanma araçlarını satan ve kullananları en ağır cezai uygulamanın yapılması gerekliliği vardır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Sonuç olarak ekosistem yaklaşımı balıkçılık açısından sucul çevreyi, ekosistemi korumak ve gelecek nesillere yaşanılabilir bir çevre bırakmak için tırıvrı kullanımına, imal edilmesine ve satılmasına ve amatör olta balıkçıları tarafından kesinlikle kullanılmaması gerekliliği vurgulanmalıdır. Yasa koyucu otoriterlerin cezaları artırması ve toplumu bilinçlendirme gerekliliği vardır.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma 12-15 Temmuz 2018 tarihinde Nevşehir-Türkiye'de düzenlenen 2rd International Congress on Fisheries and Aquatic Research (ICFAR 2018) sempozyumunda Poster bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Arlinghaus, R. and Cooke, S.J., (2009). Recreational Fisheries: Socioeconomic Importance Conservation Issues and Management Challenges. In: Dickson, B., Hutton, J., Adams, W.M. (Eds.), Recreational Hunting, Conservation and Rural Livelihoods. Oxford: Science and Practice. Blackwell Publishing. P:39-58. doi: 10.1002/9781444303179.ch3.
2. Cooke, S.J. and Cowx, I.G., (2004). The Role of Recreational Fishing in Global Fish Crises. *Bioscience* 54(9):857-859. doi:10.1641/00063568(2004)054[0857:TRORFI]2.0.CO;2.
3. Ateşşahin, T., Aslan, E. ve Özmen, M.M., (2014). Elazığ İlindeki Amatör Balıkçıların Sosyo-Demografik Özellikleri Üzerine Bir Ön Araştırma, *Yun Araş Bül.* 1:41-50. doi: 10.17693/yunusae.vi.235404.
4. Doğan, K. ve Çağıltay, F., (2012). İstanbul İlinde (Atatürk ve Galata Köprüsü) Sportif Olta Balıkçılığı Yapanların Sosyo Ekonomik Yapısına Yönelik Bir Araştırma, *Türkiye'nin Kıyı Alanları ve Deniz Alanları IX. Ulusal Kongresi Bildiriler Kitabı*, 14-17 Kasım, Antakya-Hatay. (1):545-552.
5. Tunca, S., Ünal, V., and Miran, B., (2012). A Preliminary Study on Economic Value of Recreational Fishing in İzmir Inner Bay, Aegean Sea (Turkey), *EgeJFAS* 29(2):55-62. doi: 10.12714/egejfas.2012.29.2.01
6. Zengin, M., (2013). An Overview of the Status of Recreational Fisheries in Turkey: Samples of Galata Bridge, the Dardanelles, and Lake Abant. *Yun Araş Bül.* 2013(2):12-14. doi: 10.17693/yunusae.v2013i21905.235423
7. Aydın, M., Tunca, S., Karadurmuş, U. ve Durgun, D., (2013). Rekreatif Balıkçılığın Faydalarının Değerlemesi: Ordu Örneği. *Ege J of Fish and Aquat Sci.* 30(4):147-154. doi: 10.12714/egejfas.2013.30.4.01
8. Taylan, B., Saygı, H., Bayhan, B. ve Kaya, M., (2017). İzmir İli Kıyı Şeridinde Amatör Balıkçılık. *Yun Araş Bül.* 17(4):335-348 doi: 10.17693/yunusae.v17i31121.318341
9. Aydın, M., Karapıçak, M. ve Balık, İ., (2018). Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki Amatör Balıkçılığın Sosyo Ekonomik Analizi. *Ecological Life Sciences.* 13(1):1-14. doi: 10.12739/NWSA.2018.13.1.5A0089.
10. Ateşşahin, T., Duman, E., and Cilbiz, M., (2015). Selectivity and Catch Efficiency of Three Spinner Hook Sizes in Angling for Rainbow Trout (*Oncorhynchus mykiss*) (Walbaum, 1792) in Karakaya Dam Lake (Eastern Turkey). *Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 15(4):851-859.
11. Ateşşahin, T. ve Cilbiz, M., (2018). Türkiye İç Su Amatör Balıkçılığında 'Amatör Balıkçı Belgesi' *Journal of Limnology and Freshwater Fisheries Research* 4(2):103-111.
12. Ateşşahin, T. and Cilbiz, M., (2019). Some Socio-Demographic Characteristics of Inland Amateur Fishermen: Case of Turkey. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, 7(1):134-141.
13. Akkuş, M. and Sarı, M., (2017). Problems Threatening the Tigris Trout (*Salmo tigridis* Turan, Kottelat & Bektaş, 2011) Stock in Çatak Stream and Some Recommendations. *Kommagene Biyoloji Dergisi*, 1(1):16-20.